

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-04-14

Detaljplan för Gubbängsfältet

Svar på remiss från stadsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om förslag till detaljplan för Gubbängsfältet.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Pär Dahlqvist
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett förslag till ny detaljplan för Gubbängsfältet. Förslaget innebär att tre nya idrottsplaner anläggs, en belyst konstgräsplan för fotboll och två naturgräsplaner för rugby. Placeringen av planerna styrs till stor del av underliggande ledningar vilket innebär att även några parkvägar måste dras om. En byggnad med klubblokaler och café uppförs vid Lingvägen. Befintlig parkering vid Örbyleden utökas.

Förvaltningen är positiv till förslaget förutsatt att Gubbängsfältets öppna karaktär behålls och att spontanaktiviteter fortfarande ges utrymme. Ett mer utpräglat sportfält stämmer väl in med stadsdelsområdets idrottsprofil. Ökad aktivitet på fältet kan skapa mer trygghet under fler av dygnets timmar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi, stadsmiljö och strategi.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett förslag till ny detaljplan för Gubbängsfältet. Bakgrunden till förslaget är den bebyggelseutveckling som planeras på Årstafältet. Där finns två rugbyplaner som måste flyttas. Därutöver har behovet av en konstgräsplan för fotboll tillkommit.

Stadsbyggnadsnämnden har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 15 april.

Remissen i sammanfattning

Planförslaget innebär att tre nya idrottsplaner anläggs och att en servicebyggnad med omklädningsrum, klubblokaler och café uppförs. Dessutom föreslås parkeringsplatser.

Planområdet omfattas av två delområden på Gubbängsfältet. Fältet planerades som en öppen yta för rekreation redan när Gubbängen och Hökarängen planlades. En central del av Gubbängsfältet saknar detaljplan.

Fältet anses ha ett regionalt värde för rekreation och friluftsliv. Det används på olika sätt, bland annat för fotbollsträning och hundträning. I den norra delen finns en konstgräsplan, beachvolleyplan, basketplan och ytor för friidrott. Handbollsturneringen Eken Cup i början av juni samlar varje år cirka 10 000 deltagare och det skapas 50-55 provisoriska handbollsplaner för evenemanget. För närboende används fältet för evenemang, picknick och bollspel. Fältet är också en stor tillgång för de skolor som framför allt finns norr om området. Gubbängsfältet är ett av få stora öppna fält i staden.

Ledningar förekommer i stort sett över hela Gubbängsfältet. Mellan kraftledningen och planområdet finns ett ledningsstråk med markledningar för avlopp, dagvatten och biogas. Bebyggelsen närmast fältet karaktäriseras av två skolor och en idrottshall och radhusbebyggelse med garagelängor mot norr. I sydväst ligger Söderledskyrkan.

Längst i öster och väster finns mindre landskapsrum varav det västra ligger inom planområdet. Det finns ett par skogsdungar mot Örbyleden och mot Söderledskyrkan och ett dike i väster. Flacka berghällar finns på flera ställen i området.

I planområdet finns en parkeringsplats vid Örbyleden för cirka 50 bilar. I samband med aktiviteter på fältet saknas tillräckligt med parkeringsplatser. Området nås enkelt till fots eller med cykel från Gubbängen, Tallkrogen och Enskede. Området har god kollektivtrafikförsörjning med tunnelbanestationerna Gubbängen och Hökarängen inom cirka 200 meter från planområdet.

Fältet korsas av några asfalterade gångvägar som kompletteras av ett nät av gångvägar med hårdpackat grus. De större gångvägarna har belysning.

Idrottsplaner

Fotbolls- och rugbyplanerna placeras i södra delen av fältet vilket gör att fältets norra del behålls som ett öppet landskapsrum. Placering och orientering styrs av skyddsavstånd till kraftledning, led för farligt gods, ledningsstråk i mark och naturvärden.

Förslaget innebär att en konstgräsplan för fotboll anläggs längst västerut, närmast servicebyggnaden (se nedan). Konstgräsplanen förses med belysningsmaster och sex meter höga nät på kortsidorna och utmed den östra långsidan. Österut placeras två naturgräsplaner i första hand avsedda för rugby. Höga nät behövs närmast Örbyleden och där gångvägar passerar mycket nära. För att näten ska ge så liten visuell påverkan som möjligt bör de vara i exempelvis nylon, men närmast marken behövs ett mer tåligt material.

Konstgräsplanen omges av en smal hårdgjord yta och sittplatser som kan fungera som läktarplatser eller som en plats för sociala möten då träning eller tävling inte pågår. För att fältet ska behålla sin öppenhet föreslås inga fasta läktare.

Det årliga ungdomsevenemanget Eken Cup kan arrangeras även efter detaljplanens genomförande.

Servicebyggnad

Vid områdets huvudentré, i planområdets västra del, föreslås en servicebyggnad som rymmer omklädningsrum, klubblokaler,

kontor och café. Byggrätten har en utformning och placering som gör att ett inre gårdsrum bildas. I gårdsrummet placeras även parkeringsplatsen för att denna inte ska exponeras mot parklandskapet eller Lingvägen.

Anslutande parkmark

I samband med genomförandet av detaljplanen föreslås en rad andra åtgärder i det omgivande parklandskapet utanför planområdet. Gubbängsfältet föreslås även utvecklas med aktivitetsytor för utegym, lek och en motionsslinga i parkmark. Löparslingan kan med fördel fortsätta över Lingvägen och på så sätt knyta ihop Gubbängsfältets sportfält med Gubbängens idrottsplats väster om Lingvägen.

Trafik

Trafikutredningen som gjorts visar att angöring via befintlig infart till Söderledskyrkan är den mest fördelaktiga lösningen utifrån tillgänglighet och trafiksäkerhet. In- och utfarterna till idrottsområdet och kyrkan är separerade för att undvika trängsel nära infarten från Lingvägen.

Vid befintlig infart från Lingvägen behöver trafiksäkerhets- höjande åtgärder. Det korsande gång- och cykelstråket behöver tydliggöras genom exempelvis avvikande markbeläggning och infarten till kyrkans parkering bör flyttas längre in på gatan för att undvika en fyrvägs korsning med idrottsplatsens utfart.

Idrottsplatsen beräknas generera cirka 75 tur- och returesor med bil under maxtimmen vilken vanligtvis inträffar klockan 17–21 på vardagar och klockan 10–16 på helger. I anslutning till infarten anordnas 25 parkeringsplatser, varav 2 handikapplatser och en på- och avstigningsplats som rymmer 4–5 bilar.

Befintlig parkeringsplats längs med Örbyleden utökas så att den totalt rymmer 110 bilar. Med tanke på den goda tillgängligheten till kollektivtrafik bedöms en tredjedel av besökarna komma med bil. Vid särskilda tillfällen, i den utsträckning som Söderledskyrkans verksamhet tillåter, kan kyrkans parkering samutnyttjas.

De gång- och cykelvägar som finns på fältet behålls i viss utsträckning men behöver anpassas utifrån idrottsplanernas placering. Möjlighet till gång- och cykelstråk genom

idrottsområdets markeras med x på plankartan (x = marken ska vara tillgänglig för allmän gång- och cykeltrafik).

Tillgänglighet

Handikapplatser anordnas inom båda parkeringsplatserna. Eventuella sittgradänger intill idrottsplatserna ska utformas så att de uppfyller kraven på tillgänglighet. Nivåskillnaderna mellan servicebyggnaden och anslutande gångväg i parkmark tas upp med ramp och trappa.

Ledningar

Flera markförlagda elledningar kommer troligen att behöva flyttas inom området för idrottsändamål. Befintliga dagvattenledningar behöver eventuellt flyttas eller på annat sätt anpassas till den dagvattenhantering som föreslås för idrottsområdet.

Dagvatten

Större mängder dagvatten än idag behöver tas om hand. Dagvatten ska så långt det är möjligt infiltreras inom planområdet och vid behov fördröjas och renas lokalt där det är möjligt innan det leds vidare. Den utförda dagvattenutredningen föreslår en rad åtgärder som exempelvis gröna tak på byggnaderna, ett dike, en damm och ett fördröjningsmagasin.

Gestaltungsprinciper

Närheten till Söderledskyrkan gör att servicebyggnaden ska relatera till kyrkans kulturhistoriska värden. Byggnaden är uppdelad i flera kroppar vilket ger en tydlig utsida och en insida mot ett lugnare, skyddat rum. Den lägre långsträckta volymen är uppdelad i två delar under ett gemensamt tak. En ramp leder ner till sportfältet och ramas in av huskropparna och en snedställd mur.

Cafédelen är markerad genom ett högre uppskjutande tak som blir en synlig målpunkt även för den som inte besöker området av idrottsliga skäl. Fasaderna och tillhörande murar ska utföras i mörkbränt tegel i blåsvarta till svartbruna toner. Alla huskropparna föreslås utföras med sedumtak utom caféets tak som kläs med svart falsad plåt. Övriga detaljer i exteriören utförs i svart eller rostfri kulör.

Idrottsytor ska inte hägnas in mer än nödvändigt. Hissbara nät är att föredra så att den visuella påverkan blir begränsad när planerna inte används. Belysningsmaster för fotbollsplanen bör begränsas i höjd, storlek och antal.

Landskapet

Förslaget innebär att intrång görs i alla tre skogsklädda höjdpartierna som omgärdar idrottsytorna. Vegetation och synliga berghällar behöver tas bort. Kullen i sydöst kommer att försvinna nästan helt på grund av den ena rugbyplanens placering. Eventuella dagvattendammar och diken kan med god gestaltning upplevas som ett positivt tillskott men de kan också upplevas som barriärer.

Rekreation och naturmiljö

Merparten av de stora grösyrtorna bevaras. Mer ljud, ljus och fler människor kan inverka på den rekreativa upplevelsen samtidigt som fler människor kan bidra till ökad social trygghet, speciellt kvällstid. Tvärgående gång- och cykelvägar är säkrade med parkmark mellan idrottsytorna. Rekreation i form av idrott får bättre förutsättningar med förslaget då idrottsytorna till stor del kommer att vara tillgängliga för allmänheten.

Övrigt

För att öka vistelsekvaliteten på fältet kan det finnas behov av en bullerdämpande skärm eller vall som integreras i parklandskapet utmed Örbyleden.

Sammantaget bedöms planändringen vara positiv för barn och ungdomar, eftersom de är en primär målgrupp för den planerade idrottsanläggningen. Den sammanvägda bedömningen av förslaget är att det är positivt för stadsdelen. Det bidrar till en socialt hållbar utveckling. Platsen bedöms vara befolkad i högre utsträckning än idag och servicebyggnaden kan användas även för icke idrottsrelaterad verksamhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Samrådsmöte hölls den 8 mars i Gubbängsskolans foajé. Mötet pågick i tre timmar och var välbesökt. Det dryftades synpunkter både för och emot en förändring av fältet. Flera var rädda för att fältets öppenhet skulle gå förlorad och att biltrafiken i närområdet skulle öka. Andra välkomnade fler aktiviteter och ökad närvaro av människor under fler av dygnets timmar.

Inom gällande detaljplaner föreslås fältet utökas med motionsslinga och andra aktivitetsytor på parkmark som är stadsdelsnämndens ansvar. Pedagogiskt sett är det inte så välbetänkt att i remissen ta med förslag på förändringar som inte ska bekostas av fastighetsnämnden, som är den nämnd som har det ekonomiska ansvaret för detaljplanens genomförande. Förvaltningen ser annars att en tennisbana skulle vara ett bra komplement till andra bollsporter på fältet.

Förutom att det föreslås aktivitetsytor som inte ryms inom detaljplanens gränser diskuteras även behovet av en bullervall mot Örbyleden. Förvaltningen vill påpeka att det inte finns någon finansiering för en sådan åtgärd.

Den mittersta delen av fältet är inte planlagd. Den föreslagna detaljplanens östra del sträcker sig in över en del av detta ej planlagda område. Förvaltningen anser att även den resterande delen bör ingå i förslaget så att hela fältet blir planlagt.

Idrottsplanerna

Konstgräsplanen för fotboll kommer att få kompletterande belysning längs långsidorna. Belysningsmasterna blir höga, 18–20 meter. Förvaltningens uppfattning är att planens placering gör att belysningen inte blir något störningsmoment.

De sex meter höga näten som kommer att omgärda planerna på flertalet kortsidor och långsidorna ut mot Örbyleden kan däremot bli problematiska och förfulande om utförandet inte är väl genomtänkt. Risken är att näten ger ett avskärmande intryck om material eller färg inte är rätt. Förvaltningen anser att det är nödvändigt att näten är genomsiktliga, ofärgade och av nylon. I planbeskrivningen nämns att det kan vara möjligt med höj- och sänkbara nät. Det skulle vara fördelaktigt men förvaltningen är tveksam till att det skulle fungera.

Runt fotbollsplanen anläggs en hårdgjord yta som även ska inkludera sittplatser. Det är svårt att visualisera hur den vanligtvis meterbredda hårdgjorda ytan runt en konstgräsplan ska fungera som ”läktarplatser”. Förvaltningen förmodar att området görs ett par, tre meter brett och att bänkar sätts ut. Vi vill understryka vikten av att inga fasta läktare placeras på fältet.

Enligt plankartan är det tillåtet att förse även rugbyplanerna med belysningsmaster men enligt uppgift från idrottsförvaltningen kommer inga master att uppföras.

Landskapet på fältet

Fältet består inte bara av en gräsyta, det finns även berghällar och trädgångar som har ett natur- och rekreationsvärde. Förslaget innebär att två av kullarna delvis kommer att tas bort och att en berghäll helt kommer att försvinna. Det är beklagligt att dessa naturmiljöer försvinner men förvaltningen har svårt att komma med invändningar eftersom ledningsdragningar under mark hindrar en placering av planerna längre norrut.

Det är viktigt att så mycket som möjligt av den öppna karaktären på fältet behålls och att möjligheten till spontanidrott bevaras. I Stockholm finns få stora öppna platser som Gubbängsfältet och förvaltningen vill verkligen poängtera hur viktigt det är att bevara fältets stora öppna yta som en plats för rekreation, motion och evenemang, som exempelvis handbollsturneringen Eken Cup.

Parkering, trafik och parkvägar

Enligt förslaget kompletteras de befintliga cirka 50 parkeringsplatserna med ytterligare ungefär 85 platser. Detta sker dels vid nuvarande parkering och dels vid den nya servicebyggnaden. Trots ökningen av antalet platser förefaller inte parkeringsfrågan vara riktigt löst. Eftersom rugbyplanerna ska vara tävlingsplaner och lag kommer från hela landet så kommer det att behövas möjligheter för bussar att parkera. Med nuvarande förslag ser det ut att bli trångt. Möjligheten att även få tillgång till Söderledskyrkans parkering när kyrkan inte har besökare verkar inte helt klarlagd. Trafik- och parkeringsfrågor behöver som helhet studeras vidare.

Cykelparkeringar finns illustrerade vid den föreslagna servicebyggnaden. Med fördel kan cykelparkeringarna anläggas med väderskydd.

Förvaltningen instämmer i att fältets blandning av grusade och asfalterade gång- och cykelvägar är bra. Några av parkvägarna kommer att dras om för att planerna ska få plats. En del av gång- och cykelvägarna får en dragning utanför planområdet. Förvaltningen utgår dock ifrån att dessa åtgärder ingår i finansieringen av projektet.

Marken mellan bollplanerna är utmärkta som x-områden på plankartan vilket tydliggör att förvaltningens ansvar begränsas till skötsel av parkvägarna. Däremot är det inte någon parkmark mellan vägarna på det sätt som omnämns i planbeskrivningen. Här skiljer sig alltså uppgifterna åt på plankartan och i planbeskrivningen.

Servicebyggnad

Byggnaden med omklädningsrum, café med mera ska harmoniera med Söderledskyrkans röda tegel. Tegel i en brunsvart eller blåsvart kulör på fasad och mörka detaljer föreslås. Svart kan vara elegant men förefaller även något dystert. En ljusare ton på byggnadens fasad stämmer bättre med temat sport och friluftsliv. Det är betydelsefullt att caféet i byggnaden realiseras och att det är öppet för alla. Positivt är att gröna tak föreslås på merparten av byggnadens tak.

Dagvatten

Diket som idag finns i den västra delen försvinner till stor del. För fördröjning och rening av dagvatten föreslås att dammar eller underjordiska magasin anläggs. Dagvattendammar kan utgöra barriärer och om dammar anläggs anser förvaltningen att skötseln av dessa bör utföras av Stockholm Vatten. För att förhindra barriäreffekten kan underjordiska magasin vara att föredra.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till att det anläggs nya idrottsplaner på Gubbängsfältet så länge som den öppna karaktären behålls på fältet. Ett sportfält ligger i linje med stadsdelsområdets idrottsprofil. En byggnad som förutom klubblokaler även innehåller ett café kan bli en tillgång för de som använder fältet för rekreation och umgänge. Mer aktivitet på fältet kan skapa mer trygghet under fler av dygnets timmar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsbyggnadsnämndens förslag till detaljplan för
Gubbängsfältet